

PLEEGZORG VERDIENT (NOG) MEER AANDACHT!

*Memorandum in het kader van de verkiezingen
voor het Vlaams Parlement op 7 juni 2009*

Pleegzorg is een vorm van hulpverlening aan kinderen en jongeren die voor korte of langere tijd niet bij hun ouders kunnen wonen én aan volwassenen die niet zonder hulp een eigen thuis kunnen maken. Zij wonen in een pleeg- of gastgezin. Sommige volwassenen krijgen in de WOP-formule steun van een vrijwilliger uit de buurt.

Pleegzorg staat voor 5.750 pleegkinderen en pleeggasten, 4.200 pleeggezinnen en 6.000 pleegzorgsituaties per jaar¹. Pleegzorg is de laatste 10 jaar fors gegroeid: zowel het aantal pleeggezinnen als het aantal pleegkinderen als het aantal pleegzorgsituaties is in die periode met 60 % toegenomen. Pleegzorg is één van de grote aanbieders van zorg in de Bijzondere Jeugdbijstand: er wonen evenveel kinderen en jongeren in een pleeggezin als in residentiële voorzieningen.

Deze kwantitatieve gegevens wijzen al op het grote maatschappelijke belang van pleegzorg. Als men weet dat pleegzorg binnen de Vlaamse Gemeenschap een unieke combinatie inhoudt van vrijwillige inzet van de pleeggezinnen gekoppeld aan professionele omkadering door diensten voor pleegzorg, dan is dit maatschappelijk belang zo mogelijk nog groter. Bovendien oogt het kostenplaatje van pleegzorg voor de subsidiërende overheid zeer aantrekkelijk.

Dit memorandum bevat 10 punten die van belang zijn om pleegzorg in Vlaanderen verder uit te bouwen. Naast algemene punten komen ook de pleegzorgsectoren aan bod. Geëindigd wordt met enkele varia.

¹ Afgeronde cijfers uit '10 jaar pleegzorg geregistreerd 1998-2007', het registratierapport van Pleegzorg Vlaanderen te raadplegen op www.pleegzorgvlaanderen.be.

A. ALGEMEEN

1. Verdere afstemming tussen de sectorale regelgevingen voor pleegzorg
Pleegzorg in Vlaanderen en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kan erkend worden door 3 Vlaamse administraties (Jongerenwelzijn, Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, Kind en Gezin) én door een federale overheid (residentiële psychiatrie). Ondanks de inspanningen die geleverd zijn in de voorbije legislatuur, levert dit in de praktijk nog altijd onnodige verschillen inzake subsidieregels op (erkenningvoorwaarden, personeelskader, onkostenvergoeding voor de pleeggezinnen, etc.). Dit staat haaks op de tendens naar administratieve eenvoud en hindert ernstig de instap van cliënten.
De Vlaamse Regering realiseert de verdere afstemming tussen de sectorale regelgevingen voor pleegzorg met voldoende oog voor de nodige differentiatie.
2. Pleegzorg het eerste alternatief bij uithuisplaatsing van kinderen, zeker voor kinderen jonger dan 6 jaar
Internationaal wetenschappelijk onderzoek heeft ten overvloede aangetoond dat kinderen jonger dan 6 jaar die zich niet hebben kunnen hechten aan een beperkt aantal opvoedingsfiguren, ernstige en aantoonbare hersenschade oplopen. Dit heeft emotionele en sociale gevolgen voor hun hele verdere leven.
De Vlaamse Regering beslist dat pleegzorg het eerste alternatief is bij uithuisplaatsing van kinderen jonger dan 6 jaar en maakt dit ook mogelijk.
3. Provinciale samenwerking
In alle provincies bestaan er samenwerkingsverbanden of zijn ze in voorbereiding tussen diensten voor pleegzorg op de functies werving/selectie van pleegouders en intake van cliëntdossiers.
De Vlaamse Regering ondersteunt krachtig de vormen van samenwerking tussen diensten voor pleegzorg.
4. Pleegzorg, een werkvorm voor alle doelgroepen
Pleegzorg kan wat pleegouders, pleeggezinnen en gastgezinnen aankunnen. Zij maken een warme thuis voor hun pleegkinderen en pleeggasten mogelijk vanuit hun eigen leven van iedere dag. In principe moet dit engagement niet beperkt blijven tot de huidige doelgroepen en sectoren. Waarom ook geen pleegzorgvormen ontwikkelen in de bejaardensector of voor mensen met psychische problemen?
De Vlaamse Regering onderzoekt dan ook de mogelijkheden voor pleegzorg voor nieuwe doelgroepen.

B. IN DE PLEEGZORGSECTOREN

5. Reguliere erkenning voor gezinsondersteunende pleegzorg

Gezinsondersteunende pleegzorg of GOP is een vorm van pleegzorg waarbij ouders zelf, of met hulp, een dienst voor pleegzorg contacteren. Hun kinderen verblijven gedurende een korte tijd (max. enkele maanden) of voor onderbroken en op voorhand afgesproken periodes in een pleeggezin. Deze vorm van pleegzorg heeft een sterk preventief karakter. Gezinsondersteunende pleegzorg krijgt financiële steun van Kind en Gezin, maar heeft na 20 jaar nog altijd geen volwaardig erkenningsbesluit.

De Vlaamse Regering keurt een volwaardig erkenningsbesluit goed voor Gezinsondersteunende Pleegzorg.

6. Een supplementaire buffer van 5 % bovenop de erkenningscapaciteit van diensten voor pleegzorg voor personen met een handicap

Diensten voor pleegzorg-VAPH hebben een vastgelegde capaciteit enerzijds en een systeem van uitbreidingsbeleid en centrale zorgregie anderzijds, waardoor zij vaak geen antwoord kunnen geven op de vragen die zich aandienen. Op dit ogenblik leidt dit tot zeer moeilijke situaties.

De Vlaamse Regering kent de diensten voor pleegzorg-VAPH een buffer van 5% toe bovenop de erkenningscapaciteit.

7. Gezinsverpleging in elke Vlaamse provincie

De gezinsverpleging in Geel bestaat al vele eeuwen en is internationaal én in Vlaanderen alom bekend. Het gaat om een unieke combinatie tussen enerzijds pleegzorg en anderzijds een volledig scala aan psychiatrische residentiële en semi-residentiële voorzieningen. Tot nog toe lag het hoofddaccent bij de volwassenen. Middels pilootprojecten kregen ook de minderjarigen aandacht. Alhoewel deze vorm van pleegzorg op dit ogenblik integraal gefinancierd wordt met RIZIV-middelen, zou het goed zijn mocht de Vlaamse overheid onderzoeken op welke manier zij deze vorm van pleegzorg in elke Vlaamse provincie kan implementeren.

De Vlaamse Regering onderzoekt de mogelijkheid om gezinsverpleging voor volwassenen en minderjarigen met een psychiatrische problematiek in elke provincie te realiseren.

C. VARIA

8. Pleegzorgpunt

Het Pleegzorgpunt Vlaanderen wil pleegzorg in Vlaanderen samen met alle relevante betrokkenen promoten en uitbouwen, het wil de kwaliteit ervan verhogen en met wetenschappelijke materiaal onderbouwen, en vernieuwing en samenwerking stimuleren. Het Pleegzorgpunt creëert daartoe een structuur waar de 3 partners in pleegzorg elkaar op een gelijkwaardige wijze geregeld ontmoeten. Onder partners in pleegzorg worden verstaan: de gebruikers, de pleegouders en de diensten voor pleegzorg. Aan het Pleegzorgpunt worden ook experts toegevoegd.

De Vlaamse Regering sluit met het Pleegzorgpunt voor de duur van haar regeerperiode een convenant af. Daarin worden de opdrachten en de bijhorende financiering van het Pleegzorgpunt omschreven.

9. Tijdskrediet voor pleegzorg

Kleinschalig onderzoek van Pleegzorg Vlaanderen wijst uit dat pleeggezinnen gemiddeld ouder dan 40 jaar zijn. Om jonge gezinnen aan te trekken zijn specifieke maatregelen nodig. Een specifieke vorm van tijdskrediet-voor-pleegzorg kan jonge tweeverdieners een inkomenscompensatie geven voor de tijd die zij willen vrijmaken voor pleegzorg.

De Vlaamse Regering voert een systeem van tijdskrediet voor pleegzorg in.

10. Pleegzorgverlof voor Vlaamse ambtenaren

Het KB 13 november 2008 voert een vorm van betaald pleegzorgverlof in voor Belgische werknemers in de privé-sector. Ook de federale ambtenaren en sommige ambtenaren van lokale openbare besturen hebben een vorm van pleegzorgverlof. Alleen de Vlaamse ambtenaren en de zelfstandigen hebben dit nog niet.

De Vlaamse Regering voert het pleegzorgverlof in voor zijn eigen ambtenaren.